

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Toruniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Westphal

Ławnicy: ---

Protokolant: sekr. sąd. Marlena Ossowska

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013r. w Toruniu

sprawy z powództwa: T. N.

przeciwko: M. J.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. J. na rzecz powoda T. N. kwotę 850.000,00 zł (osiemset pięćdziesiąt tysięcy),

II. w pozostałej części oddala powództwo,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda z tytułu części wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu kwotę 7.527,60 zł (siedem tysięcy pięćset dwadzieścia siedem 60/100) – uwzględniającą podatek VAT,

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.080,00 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt) z tytułu zwrotu kosztów procesu,

V. nakazuje wypłacić adw. R. S. ze Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Toruniu kwotę 1.328,40 zł (jeden tysiąc trzysta dwadzieścia osiem 40/100) – uwzględniającą podatek VAT z tytułu części wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu,

VI. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Toruniu z tytułu kosztów sądowych:

a. od powoda - z zasądzonych roszczenia – kwotę 7.500,00 zł (siedem tysięcy pięćset),

b. od pozwanej – 42.500,00 zł (czterdzieści dwa tysiące pięćset).

Sygn. akt I C 549 / 12

UZASADNIENIE

Powód T. N. wnosił o zasądzenie od pozwanej M. J. kwoty 1.000.000,00 zł. z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia . Pozwana domagała się oddalenia powództwa i zwrotu kosztów procesu - k. 88 – 91.

Sąd ustalił , co następuje :

Powód i pozwana przez około 20 lat pozostawali w konkubinacie . Strony poznały się w 1991r. Powód prowadził działalność gospodarczą , a pozwana była jego pracownicą w punkcie małej gastronomii . Strony mają dwie córki . Powód ma też syna z małżeństwa - D. .

W 1999r. powód kupił dwie nieruchomości położone w G. przy ul. B. (...). W okresie 1999 – 2001r. Urząd Skarbowy wszczął postępowanie w celu ustalenia skąd miał on na to pieniądze . Powód obawiał się ,że zostanie na niego nałożony podatek z tytułu dochodów z nieujawnionego źródła wynoszący 70 % i tak się faktycznie stało . Decyzją z dnia 20.08.2001r. ustalono powodowi podatek dochodowy w kwocie 37.598,30 zł. od dochodów w wysokości 50.131,00 zł. z nieujawnionych źródeł. Nie zgadzał się on z tą decyzją . Postępowanie w tej sprawie toczyło się do 2012r. W czasie jego trwania powód postanowił przenieść część majątku na syna , córki oraz pozwaną . W dniu 24 listopada 2011r. pozwana otrzymała nieruchomość zabudowaną pawilonem handlowym . Powód następnie go rozbudował w ten sposób ,że nad tym pawilonem powstały dwa mieszkania . Córki stały się właścicielkami domu . Syna D. otrzymał dwie nieruchomości Powód tłumaczył ,że darowizny te stanowią dla nich zabezpieczenie na przyszłość . Resztę pieniędzy powód złożył w bankach , na różnych lokatach na nazwisko pozwanej . Powód miał pełnomocnictwo do swobodnego dysponowania tymi pieniędzmi .

Powód posiadał oszczędności , gdyż pracował przez kilka lat w R. . Prowadził także działalność gospodarczą w postaci usług asenizacyjnych , kowalstwa artystycznego , dwóch sklepów wędkarskich . W pewnym momencie usługi asenizacyjne i kowalstwo zostały zarejestrowane na pozwaną , żeby mogła ona z czasem uzyskać prawo do emerytury . Faktycznie, to powód nadal wykonywał tę działalność .

W 2006r. roku powód postanowił wszystkie pieniądze z lokat , ze sprzedaży nieruchomości syna w latach 2004 – 2005 , sprzedaży mebli, W. i wartościowych rzeczy po jego matce oraz sprzedaży mieszkania przy ul M. przeznaczyć na zakup akcji . Powód wszystkie środki pieniężne , którymi dysponował chciał wpłacić na ten jeden cel . Decyzję tę podjął wspólnie z pozwaną . Była ona informowana o wszelkich kwestiach finansowych , ale zajmował się nimi powód. Z kwoty 1 mln zł. pieniądze od syna stanowiły 150.000 zł. Bank (...) przygotował specjalną ofertę dla osób wpłacających co najmniej 1 mln zł. Była zapewniona opieka indywidualnego maklera . Powód liczył na duży zysk .

W pewnym momencie kurs akcji zaczął spadać . Powód chciał je sprzedać i uzyskane w ten sposób pieniądze wpłacić na lokatę . Okazało się ,że wcześniej pozwana sprzedała akcje , a pieniądze wypłaciła i powód nie miał już do nich dostępu.

Powód usiłował je „zabezpieczyć” . W tym celu jako pełnomocnik pozwanej sporządził fikcyjną umowę , z której wynikało ,że pożyczyła ona kwotę 850.000 zł. panu W. S. . Nie uzyskał jednak w ten sposób zwrotu jakiegokolwiek kwoty . Powód sprzedał także synowi i jego żonie nieruchomość stanowiącą własność pozwanej , ale sąd stwierdził nieważność tej umowy .

dowód : zeznania świadka D. N. na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2012r. przesłuchanie powoda i pozwanej [częściowo] na rozprawie w dniu 13 czerwca 2013r. , akta I C 246 / 11 , umowa darowizny k. 13 - 16 , umowy k. 19 – 42, wydruk k. 44 – 53 , pełnomocnictwo k. 62, wyrok i uzasadnienie k. 125 – 132 , dokumenty z księgi wieczystej k. 173 – 197 , pismo k. 208 ,

Urząd Kontroli Skarbowej w B. prowadzi postępowanie przeciwko pozwanej o dochody z nieujawnionego źródła . W decyzji z dnia 28 września 2012r. ustalono pozwanej zobowiązanie podatkowe w kwocie 744.316,00 zł. w podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu dochodów niezajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach przychodów za rok 2006 . Pozwana nie zgodziła się tą decyzją . Obecnie sprawa jest rozpatrywana przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w B. .

dowód: decyzja k. 211 , przesłuchanie pozwanej na rozprawie w dniu 13 czerwca 2013r.

W latach 2005 - 2011 r. pozwana korzystała ze świadczeń pomocy społecznej W latach (...) córka stron N. skorzystała też z dofinansowania do zakupu podręczników oraz w latach 2008 – 2011 otrzymywała stypendium socjalne. Pozwana była zgłoszona do ubezpieczenia społecznego w okresach : 7.03.1991r. do 14.03.1992r. i 1.04.1993r. do 30.04.1997r. W okresie od 21.12.1998r. do 6.09.2002r. podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie handlu artykułów branży wędkarsko – sportowej i odzieżowej . W roku 2007r. pozwana wykazała do urzędu skarbowego dochód wynoszący 19.482,00 zł.

dowód: zaświadczenia k. 63 – 70 ,zeznania świadka D. N. złożone na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2012r.

W dniu 27 lutego 2012r. D. N. dokonał przelewu na rzecz powoda wierzytelności przysługującej mu do pozwanej .

dowód: umowa przelewu k. 71 , zeznania świadka D. N. złożone na rozprawie w dniu

Sąd zważył co następuje :

Zgodnie z art. 405 k.c. , kto uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby zobowiązany jest do wydania korzyści w naturze , a gdyby to nie było możliwe do zwrotu jej wartości .

Pozwana uzyskała taką korzyść kosztem powoda i jego syna . Pieniądze , które uzyskała ona ze sprzedaży akcji nie były bowiem jej własnością . Były to pieniądze zaoszczędzone przez powoda . Częściowo pochodziły one także od jego syna D. . Powód umieścił je na rachunkach na nazwisko pozwanej , a następnie dokonał zakupu akcji , także na jej nazwisko tylko dlatego ,żeby uniknąć odpowiedzialności podatkowej. Była to czynność pozorna – art. 83 § 1 k.c. Nie była to darowizna środków pieniężnych na rzecz pozwanej .

Powód już wcześniej „zabezpieczył” przyszłość pozwanej , córek stron oraz syna D. dokonując na ich rzecz darowizn nieruchomości . Nie jest udowodnione przez pozwaną ,że także i w tym przypadku miałyby chodzić o takie przysporzenie – „zabezpieczenie” . Jest to wręcz sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego . Oznaczałoby to bowiem ,że powód mając przed sobą jeszcze wiele lat życia rozdysponowałby cały swój majątek , pozostawiając sobie tylko rentę jako źródło utrzymania . Jest także powszechnie wiadomo ,że świadczenia te są niskie i nie zapewniają godziwej egzystencji . Obecna sytuacja powoda jest tego doskonałym przykładem . Po potrąceniu alimentów pozostaje mu bowiem tylko 300 zł. Jest więc zrozumiałe ,że powód chciał pozostawić sobie jakąś kwotę jako zabezpieczenie na starość .

Powód wykazał w tym procesie ,że przez wiele lat dzięki swojej pracy i zaradności pomnażał majątek i oszczędności . Dzięki temu uzyskał środki pieniężne , które ostatecznie zdecydował się zainwestować w akcje . Zeznania pozwanej jakoby część tych pieniędzy miała pochodzić z dochodu z jej działalności gospodarczej nie są wiarygodne . Są one gołosłowne , nie poparte żadnymi dowodami , a także sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego . Działalność ta była tylko na nią zarejestrowana , a faktycznie wykonywał ją powód. Na marginesie wskazać też należy ,że to zarejestrowanie miało miejsce przez stosunkowo krótki okres i odległy w czasie – od 21.12.1998r. do 6.09.2002r. Pozwana nie wykazała też jaki dochód miałyby przynieść jej ta działalność . Za 2007r. wykazała ona natomiast dochód wynoszący 1.623,50 zł. miesięcznie . Nie jest wiarygodne , aby z takich środków mogła poczynić istotne oszczędności . Same zeznania pozwanej wskazują ,że była ona całkowicie zależna finansowo od powoda. Zeznała np. że gdy wyjeżdżał on do W. , to pozostawiał ją bez środków do życia . Oznacza to ,że nie miała ona własnych pieniędzy nawet na bieżące utrzymanie .

Wskazać też należy ,że chociaż formalnie pozwana miała na lokatach setki tysięcy złotych , to korzystała ze świadczeń pomocy społecznej . To także przekonuje ,że były to środki powoda , a pozwana nie czuła się upoważniona ,żeby nimi dysponować. W swoich zeznaniach powiedziała ona ,że „podjęliśmy decyzję ,że akcje będą kupowane” . Gdyby rzeczywiście pieniądze za które miało to nastąpić były jej własnością , to nie byłoby natomiast potrzeby ,żeby musiała cokolwiek uzgadniać z powodem . Wypowiedź ta świadczy natomiast że nic nie działo się w tajemnicy przed nią i powód rozmawiał z pozwaną na temat pieniędzy .

Skoro pozwana uzyskała bezpodstawne wzbogacenie to ma obowiązek je zwrócić . Nie wykazała w tym procesie ,że nie jest już wzbogacona . Poza tym, nawet gdyby tak było , to musiała ona liczyć się z obowiązkiem zwrotu wzbogacenia – art. 409 k.c. Doskonale przecież wiedziała ,że pieniądze te jej się nie należą . Nie ma też znaczenia w sprawie ,że obecnie toczy się wobec niej postępowanie skarbowe . O ile bowiem decyzja o wymiarze podatku zostanie podtrzymana przez sąd , to pozwana stanie się dłużnikiem Skarbu Państwa . Swoje zobowiązanie może uregulować z dowolnych środków obecnie będących w jej dyspozycji , czy też np. pochodzących ze sprzedaży nieruchomości . Sama wskazała ,że organ

podatkowy dokonał zabezpieczenia jej kont bankowych oraz ustanowił hipoteki . Odpowiedzialność pozwanej ma przecież charakter osobisty , a nie rzeczowy – ograniczony do pieniędzy zabranych powodowi .

Sam powód zeznał natomiast ,że w chwili zagarnięcia pieniędzy przez pozwaną była to kwota mniejsza niż 1 mln. Dochodziło bowiem do wahań na giełdzie i przez to powstała strata . Zdaniem sądu zasadne było przyjęcie ,że było to 850.000,00 zł. Takiej bowiem kwoty powód domagał się w fikcyjnej umowie „pożyczki” . Miała ona na celu „zabezpieczenie” pieniędzy zabranych przez pozwaną . Powód wówczas najlepiej orientował się w jej wysokości . Sąd zasądził więc taką kwotę od pozwanej . W pozostałej części powództwo oddalił.

Dowody w postaci zeznań świadka D. N. , zeznań powoda oraz przedstawionych przez niego dokumentów są spójne wzajemnie się uzupełniają i tworzą logiczną całość . Z tych przyczyn sąd dał im wiarę . Pozwana oprócz swoich zeznań nie przedstawiła żadnego dowodu . Jedyne zgłoszony przez nią świadek odmówił składania zeznań . Już wcześniej wyjaśniono z jakich przyczyn sąd nie dał wiary pozwanej .

Ostatecznie było okolicznością niesporną ,że nie istniała żadna pożyczka na rzecz pana S. . O tyle więc dowód z akt sprawy II K 610 / 11 okazał się zbędny .

Orzekając o kosztach sąd zastosował zasadę stosunkowego ich rozdzielenia , stosownie do wyniku procesu – art. 100 k.p.c. Powód wygrał w 85 % . Wynagrodzenie pełnomocnika powoda z urzędu należało więc w 85 % zasądzić od pozwanej – 7.527,60 zł. , a w 15 % ze Skarbu Państwa – 1.328,40 zł. [punkty III i V wyroku] . Od powoda zasądzono na rzecz pozwanej zwrot 15 % kosztów procesu – wynagrodzenia pełnomocnika – 1.080,00 zł. Powód korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych . Opłata od pozwu wynosiła 50.000,00 zł. Na podstawie art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c. należało pobrać od powoda , z zasądzonych roszczenia , jej 15 % , czyli 7.500,00 zł. , a od pozwanej – pozostałą część , czyli 42.500,00 zł.